

International Multidisciplinary Research Journal

Golden Research Thoughts

Chief Editor
Dr.Tukaram Narayan Shinde

Publisher
Mrs.Laxmi Ashok Yakkaldevi

Associate Editor
Dr.Rajani Dalvi

Honorary
Mr.Ashok Yakkaldevi

Golden Research Thoughts Journal is a multidisciplinary research journal, published monthly in English, Hindi & Marathi Language. All research papers submitted to the journal will be double - blind peer reviewed referred by members of the editorial board. Readers will include investigator in universities, research institutes government and industry with research interest in the general subjects.

Regional Editor

Manichander Thammishetty
Ph.d Research Scholar, Faculty of Education IASE, Osmania University, Hyderabad

International Advisory Board

Kamani Perera Regional Center For Strategic Studies, Sri Lanka	Mohammad Hailat Dept. of Mathematical Sciences, University of South Carolina Aiken	Hasan Bakfir English Language and Literature Department, Kayseri
Janaki Sinnasamy Librarian, University of Malaya	Abdullah Sabbagh Engineering Studies, Sydney	Ghayoor Abbas Chotana Dept of Chemistry, Lahore University of Management Sciences[PK]
Romona Mihaila Spiru Haret University, Romania	Ecaterina Patrascu Spiru Haret University, Bucharest	Anna Maria Constantinovici AL. I. Cuza University, Romania
Delia Serbescu Spiru Haret University, Bucharest, Romania	Loredana Bosca Spiru Haret University, Romania	Ilie Pinteau, Spiru Haret University, Romania
Anurag Misra DBS College, Kanpur	Fabricio Moraes de Almeida Federal University of Rondonia, Brazil	Xiaohua Yang PhD, USA
Titus PopPhD, Partium Christian University, Oradea,Romania	George - Calin SERITAN Faculty of Philosophy and Socio-Political Sciences Al. I. Cuza University, Iasi	.....More

Editorial Board

Pratap Vyamktrao Naikwade ASP College Devrukh,Ratnagiri,MS India Ex - VC. Solapur University, Solapur	Iresh Swami N.S. Dhaygude Ex. Prin. Dayanand College, Solapur	Rajendra Shendge Director, B.C.U.D. Solapur University, Solapur
R. R. Patil Head Geology Department Solapur University,Solapur	Narendra Kadu Jt. Director Higher Education, Pune	R. R. Yalikal Director Managment Institute, Solapur
Rama Bhosale Prin. and Jt. Director Higher Education, Panvel	K. M. Bhandarkar Praful Patel College of Education, Gondia	Umesh Rajderkar Head Humanities & Social Science YCMOU,Nashik
Salve R. N. Department of Sociology, Shivaji University,Kolhapur	Sonal Singh Vikram University, Ujjain	S. R. Pandya Head Education Dept. Mumbai University, Mumbai
Govind P. Shinde Bharati Vidyapeeth School of Distance Education Center, Navi Mumbai	G. P. Patankar S. D. M. Degree College, Honavar, Karnataka	Alka Darshan Shrivastava Shaskiya Snatkottar Mahavidyalaya, Dhar
Chakane Sanjay Dnyaneshwar Arts, Science & Commerce College, Indapur, Pune	Maj. S. Bakhtiar Choudhary Director,Hyderabad AP India.	Rahul Shriram Sudke Devi Ahilya Vishwavidyalaya, Indore
Awadhesh Kumar Shirotriya Secretary,Play India Play,Meerut(U.P.)	S.Parvathi Devi Ph.D.-University of Allahabad	S.KANNAN Annamalai University,TN
	Sonal Singh, Vikram University, Ujjain	Satish Kumar Kalhotra Maulana Azad National Urdu University

Golden Research Thoughts

GRT

राजकारण आणि युवक

गाढवे ललिता शिवाजी

प्रथम वर्ष कला, राज्यशास्त्र विभाग,
मु. सा. काकडे महाविद्यालय, सोमेश्वरनगर, ता. बारामती, जि. पुणे.

प्रस्तावना :-

भारत देशाला आज महासत्तेचा प्रबळ दावेदार मानले जाते. खरी परिस्थिती पाहिली असता रूपयाचे मूल्य दिवसेंदिवस खालावत चालले आहे. सामान्य व्यक्तींना जिवीनाश्यक गरजा भागवणे कठीण झाले आहे. त्यात भ्रष्ट राजकारणी, असक्षम न्यायव्यवस्था, मुजोर नोकरशाही, वाढता आतंकवा, महागाई, बेरोजगारी, शिक्षणाचे झालेले बाजारीकरण यामुळे देशासमोरील समस्या अधिकच वाढत आहेत. तर आमच्या देशातील जेष्ठ नेतेमंडळी 600 रु. मध्ये 5 कुटुंबातील व्यक्तींचा उदरनिर्वाह होऊ शकतो. असे सांगून गरीबांची एकप्रकारे थट्टाच करित आहे. यामुळे नेहमी कोठेतरी सोशल साईटवर व्यक्त होऊन तीव्र प्रतिक्रिया नोंदवून हे प्रश्न सुटणार नाहीत तर गरज आहे आता आजचा युवक संवेदनशील नाही किंवा पेटून उठण्याची त्यामध्ये क्षमता नाही असे म्हटले जाते तर ते बरोबर असेल तर अण्णा हजारेना जो पाठिंबा मिळाला त्यात तरुणांचा सहभाग सर्वाधिक होता. यातून असे दिसते की, आजच्या युवकाला सामाजिक जाणीव आहे. काहीतरी करून दाखविण्याची जिद्द आहे. पण त्याला गरज आहे ती पाठिंब्याची, विचारची, दिशादर्शकांची.

दक्षिण आफ्रिकेचे पहिले राष्ट्राध्यक्ष 'नेल्सन मंडेला' यांनी सत्ता चालविण्यास कार्यक्षम असताना स्वतःहून नव्या पिढीच्या हाती सत्ता सुत्रे देऊन एक आदर्श उदाहरण घालून दिला पण भारत देशाचा विचार केला तर अगदी वयाची 80 उलटली तरी सत्तेचा मोह सुटत

नाही. देशात सरकारी नोकरदारांसाठी वयाची मर्यादा आहे मग ती राजकारणांच्या बाबतीत का पाळली जात नाही? त्यामुळे कोणतीही निवडणूक लढविण्याचे आणि सत्तेच्या पदांवर बसण्याचे वय कायदेशीररित्या जास्तीत जास्त 60 वर्षे असावे, यावर कायदयाने निर्बंध आणल्या शिवाय हा प्रश्न सुटणार नाही.

1. कोणतीही निवडणूक लढविण्याचे आणि सत्तेच्या पदांवर बसण्याचे वय जास्तीत जास्त 60 असावे असा कायदा केला जावा.

2. कोणत्याही उमेदवाराला विधानसभा किंवा लोकसभा निवडणुका फक्त दोनदा लढविता येतील आणि सत्तेचे कोणतरी पद केवळ दोन वेळा भूषवता येईल.

3. उमेदवारांची पार्श्वभूमी तपासली जावी आणि गुन्हेगारी पार्श्वभूमी असणाऱ्या नेत्यांना निवडणूक लढविण्यास बंदी घालण्यात यावी.

4. मतदान हे सक्तीचे करण्यात यावे.

निवडणूक कायदयात बदल केले तरच तरुणांसाठी राजकारणात संधी उपलब्ध होईल आणि तरुण मोठ्या संख्येने राजकारणात सक्रिय होऊ शकेल. तरुणांनी राजकारणात यावे असे काही नेते मंडळी सांगत असतात. त्यामुळे त्यांना असे वाटत असेल तर त्या बदलांसाठी त्यांनी स्वतः प्रयत्न केले पाहिजेत. आज देशातील तरुण हे नेत्यांचा शोध घेतला तर ती संख्या अगदीच विरळ आहे आणि अनेक नावे राजकीय वारसदारांची असल्याचे निदर्शनास येते.

भारतरत्न 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर' यांनी 'कोलेज, विद्यापीठे' येथे निवडणूका असाव्यात त्यातून अनेक तरुण राजकारणी मिळतील, असे मत व्यक्त केले होते. पण कालांतराने निवडणूका बंद झाल्या तसेच विद्यार्थी संघटना या राजकीय पक्षांच्या आणि कॉलेज, महाविद्यालये, विद्यापीठे ही देखील राजकारण्यांची झाल्यामुळे त्याविरोधात या संघटनांनी आवाज उठवणे बंद केले. त्यामुळे आज शिक्षण

क्षेत्रातही भ्रष्टाचार वाढला आहे. हे थांबविण्यासाठी युवकांनी एकत्र येणे गरजेचे आहे.

आजचा तरुण हुशार आहे, धडाडी आहे तो या गैरप्रकारांना भिक न घालता पुढे जाऊ शकतो. त्यामुळे जर देशात सकारात्मक बदल घडवायचे असतील तर आणि राजकारणाप्रती ढासळत असलेला विश्वास पुन्हा निर्माण करायचा असेल तर युवकांना जास्तीत जास्त संधी देऊन राजकीय क्षेत्रात बदल घडवून आणण्याशिवाय दुसरा पर्याय नाही.

18 वर्षे वयाच्या तरुणांना मतदानाचा जो अधिकार मिळाला त्यातून सत्त परिवर्तन घडून आले हे लक्षात घेतले तर विद्यार्थ्यांत राजकीय जाण आणि राजकीय जागृती असणे गरजेचे ठरते. महाविद्यालय आणि विद्यापीठात राजकीय स्वरूपांच्या चर्चा, वादविवाद, आंदोलन सदृश्य कार्यक्रम याला स्थान मिळणे आवश्यक आहे. अभ्यासाबरोबर देशाच्या भवितव्याचा विचार विद्यार्थ्यांनी केला नाही तर त्यांचेच भवितव्य अंधकारमय होईल.

दिल्लीतील जवाहरलाल नेहरू विद्यापीठाच्या निमित्ताने विद्यार्थ्यांनी विद्यार्जन करावे राजकारण करू नये असा सल्ला प्रस्थापित आणि सत्ताधऱ्यांच्या वर्तुळातून दिला गेला आहे. सरकार विद्यापीठांना अनुदान देते ते शिकावे म्हणून राजकारण कारण्यासाठी नव्हे. असे बोल मोदी सरकारच्या अनेक मंत्र्यांनी ऐकवले हे सगळे ते मंत्री आहेत ज्यांना विद्यार्थ्यांनी आपले शाळा महाविद्यालय आणि विद्यापीठ सोडून अण्णा हजारे यांच्या नेतृत्वाखाली दिल्लीच्या रामलीला मैदानात ठिय्या दिला तेव्हा त्यांची पाठ थोपटण्यात धन्यता मानत होते आजचा सत्ताधारी भाजप आणि त्याला सत्तेत आणण्यासाठी मदत करणारा राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ त्या दहा दिवसात देशभरात शाळा महाविद्यालयात जाऊन विद्यार्थ्यांना वर्ग सोडायला लावून त्यांच्या मिरवणूका काढीत होते.

विद्यार्थी परिषदेमागे सारी राजकीय शक्ती आणि पोलीस बळाचा वापर करून विद्यार्थ्यांना संघटीत होण्यापासून रोखण्यात येत आहे. सरकारच्या अशा कुटनीतीतून हैद्राबादेत रोहित वेमुलाचा बळी गेला आणि हैद्राबाद विद्यापीठातील विद्यार्थ्यांवर आणि शिक्षकांवर पोलिस बळाचा वापर करून आंदोलन चिडून टाकण्याचा प्रयत्न होत आहे. एवढेच नाहीतर अनेक ठिकाणी विद्यार्थ्यांना घाबरविण्याचा प्रयत्न केला जात आहे. पुण्यातील फर्ग्युसन महाविद्यालयात विद्यार्थी परिषदेने केलेला प्रयत्न याच स्वरूपाचा होता. देशद्रोहाचा आरोप किती सवंगपणे लावला जात आहे.

बहुमतात असलेल्या सरकारला विरोधी पक्षाची भिती नाही. सरकारला भिती आहे ती कमजोर विरोधी पक्षाच्या मागे विद्यार्थी शक्ती उभी राहण्याची कारण आजचा मजबूत सत्ताधारी पक्ष कलाचा कमजोर विरोधी पक्ष होता आणि त्या कमजोर विरोधी पक्षाला युवाशक्तीची साथ मिळाल्याने आज तो मजबूत सत्ताधारी पक्ष बनला आहे. ज्या भाबड्या मंडळांना मोदी सरकार विनाकारण विद्यार्थ्यांच्या मागे का लागले हे कळत नाही. ही त्यांनी गेल्या निवडणुकीत युवाशक्तीने घडविलेला चमत्कार लक्षात घेतलेला नाही. मोदींमुळे सत्ता परिवर्तन झाले असे सरसकट बोलले जाते. पण त्यातील सत्य असे की युवाशक्ती मोदींच्या पाठीमागे उभी राहिल्याने सत्ता परिवर्तन शक्य झाले.

विद्यार्थी व युवकांच्या सहभागाने राजकीय स्वातंत्र्य जरी मिळाले, तरीही, स्वातंत्र्याप्राप्ती नंतरच्या काळात इतक्या वर्षांनंतर आपापल्या अजून अनेक गोष्टींपासून स्वातंत्र्य मिळणे बाकी आहे. जाती व्यवस्थेपासून मुक्ती मिळणे बाकी आहे. स्त्री-पुरुष समानता अजूनही एक स्वप्नच आहे. गरिबीमुळे येणाऱ्या गुलामीत मोठी लोकसंख्या जगत आहे. अज्ञान, अंधश्रद्धा, अनिष्ट रूढी, परंपरा यांपासून मुक्ती मिळणे बाकी आहे. यातून मुक्ती मिळाल्याशिवाय वैज्ञानिक वृत्ती आणि दृष्टी निर्माण होणे शक्य नाही. भ्रष्टाचार, कुशासन, यांपासून मुक्ती मिळणे हे एक आव्हान आहे. राकीय स्वातंत्र्य हे या सर्व गोष्टी पासून स्वातंत्र्य मिळवण्याची पहिली अनिवार्य अशी पायरी होती. राजकीय स्वातंत्र्याइतकेच या सगळ्या बाबींपासून स्वातंत्र्य महत्त्वाचे आहे. राजकीय स्वातंत्र्याच्या चळवळीत विद्यार्थी युवक-युवती शिक्षा सोडून सहभागी झालीत याचा आम्हाला अभिमान वाटत असेल तर आता आम्हाला ज्या सहभागाचे स्वागत कराला हवे. राजकारण यापेक्षा काही वेगळे नसते. अशा राजकारणात विद्यार्थ्यांचा स्वागताहच नाही तर अपरिहार्य मानला पाहिजे.

संदर्भ :-

1. खांदवे एकनाथ, 2009, भारतातील शासन आणि राजकारण, आरती प्रकाशन, कर्जत.
2. बाचल वि.मा., 1979, भारतातील राजकारण आणि युवक सुविचार प्रकाशन, पुणे.
3. व्ही.बी. पाटील, 2000 भारताचे शासन आणि राजकारण, पंचम प्रकाशन, कोल्हापूर.

Publish Research Article

International Level Multidisciplinary Research Journal For All Subjects

Dear Sir/Mam,

We invite unpublished Research Paper, Summary of Research Project, Theses, Books and Book Review for publication, you will be pleased to know that our journals are

Associated and Indexed, India

- ★ International Scientific Journal Consortium
- ★ OPEN J-GATE

Associated and Indexed, USA

- EBSCO
- Index Copernicus
- Publication Index
- Academic Journal Database
- Contemporary Research Index
- Academic Paper Database
- Digital Journals Database
- Current Index to Scholarly Journals
- Elite Scientific Journal Archive
- Directory Of Academic Resources
- Scholar Journal Index
- Recent Science Index
- Scientific Resources Database
- Directory Of Research Journal Indexing

Golden Research Thoughts
258/34 Raviwar Peth Solapur-413005, Maharashtra
Contact-9595359435
E-Mail-ayisrj@yahoo.in/ayisrj2011@gmail.com
Website : www.oldgrt.lbp.world